

AŽUTIMOS PE VRJAMA THAJ ŘOMANE FAMILJE

Ži akana či haznisarde pra but řomane familje o Ažutimos pe vrjama. Kodja bēzex-i, kē o ažutimos dikhēn le familje desja pozitivno thaj hasnovitno.

Te šaj haznin so maj but řomane familje o oferto kata Ažutimos pe vrjama, trobul te ašunen von pa kodja šansa thaj sī te primin la.

O Ažutimos pe vrjama trudil pe, te pretstavin o programo sastimaskē ekspertur (po egzemplo šavořēngē doktorja/doktorkinje) vaj ekspertur kata socijalno sektoro (po egzemplo savetoskē centrura pala žuvlja) te sīkaven e hazna kaj len le familje. Le ekspertur sī te informirin le familje kaj egzistiril o Ažutimos pe vrjama thaj sī te sīkaven le familjengē če bari hazna avla len kata kado oferto.

SO ŠAJ KĚREN?

Le familje šaj te meldin pe vi korčoř ka Ažutimos pe vrjama. Bute ženengē sī vi kodja jek ažutipe kana jeg ženo kas von prinžanen (po egzemplo jeg familjako membro, jek komšija vaj komšinica, bućakē drugarja) preporučil o Ažutimos pe vrjama. **Anda kodja šaj khēlel svako jekh jek importantno rola:**

- Kēren svato avere familjenca pa kodja, kaj sī le anglune šavořēngē bēřša jek desja importantno trajoski faza, kaj sī len vi efekto pe šavořēngo sastimos bēřša palal.
- Mothon avere familjengē, kaj egzistiril o Ažutimos pe vrjama sar voluntarno thaj bilovengi ponuda.
- Motivirin vi avere familjen, te roden peskē ažutipe kana sī von ande phare trajoskē situacije. Te kēren kodja, avla kodo jeg sēmno zuralimasko!

Šaj te avel, kē vorta ande ćiri familja arakhadol jek žeji kaj sī khamni, vaj ande ćiri familja sī kak šavořo katar 0–3 bēřšengo. De tu godji, šaj kam vi tukē avela pomoćo kata Ažutimos pe vrjama mišto.

Najis kaj des dumo!

KAJ ARAKHĚS AŽUTIMOS PE VRJAMA?

Katka sī tu informacije pa o Ažutimos pe vrjama ande Austrija:

<https://www.fruehehilfen.at/de/Regionale-Netzwerke/Fruehe-Hilfen-Netzwerke.htm>

KONTAKT

FrüheHILFEN

Nationales Zentrum Frühe Hilfen (NZFH.at)

Stubenring 6, 1010 Wien

T: +43 1 515 61-0 | E: fruehehilfen@goeg.at

Impressum:

Herausgeber: Nationales Zentrum Frühe Hilfen (NZFH.at)

Inhalt: NZFH.at

Grafik: Katrin Pfleger; Fotocredits: © NZFH.at, Bruckmüller

Gesundheit Österreich

GmbH

 Bundesministerium
Soziales, Gesundheit, Pflege
und Konsumentenschutz

 VORSORGE MITTEL DER
BUNDESGESUNDHEITSAGENTUR

This project was funded by the
European Union's Rights,
Equality and Citizenship Programme
(2014–2020)

**Ažutimos pe vrjama
(Frühe Hilfen) –
Sasto Šavořipe**

SO SÎ AŽUTIMOS PE VRJAMA?

De katar vuni bêrš egzistiril ande Austrija ande but becirkura „Ažutimos pe vrjama“.

O Ažutimos pe vrjama ažutil khamne řomnjan thaj familjen kas sî řavorê kai sî ři karing trine bêršëngê. Kodo ažutimos sî **voluntarno** thaj **bilovengo**.

O projekto Ažutimos pe vrjama naj kak bući le rajendar (sar kaj sî kodja po egzemplo le řavorëngo-thaj têrnimatango ažutimos), nego kêrel numa peski bući kana roden thaj řelin kodja le familje. Kodo bušel, le familje den decizija/odluka, te haznin kodo ažutimos aj naj len khançi te poćinen pala kodja.

PALA KASTE FORMIRISAJLO O PROJEKTO „AŽUTIMOS PE VRJAMA?“

Ažutimos pe vrjama kamel specifićno te ažutil kodole manuřëngê, kaj sî len maj but pharimata.

Anda kodja ažutil Ažutimos pe vrjama po egzemplo kodole familjen kas sî desja xancı trajimaskê love vaj kas sî bare brige, kaj sî le deja thaj le dada ande bari kriza vaj kaj bijandilo lengo řavoro nasavalimasa.

Univar sî e situacija kadi, kê e dej thaj o dad numa pharimasa arakhên jeg drom, jeg izlazo andaj nevi situacija vaj sî len bari dar kodolestar so kam ažukêrel len. Le razlogur řaj te aven desja diferentni. De vorta ande kasavi trajoski faza sî desja importantno le familje te aven dine dumo pe laři sama.

SOSTAR EGZISTIRIL O PROJEKTO „AŽUTIMOS PE VRJAMA?“

Kana sî le dejan thaj daden pharimata thaj but **brige**, athoska univar naj len řero te griřin kadja pala pengê řavorê sar bi kamenas. Ande kasave ćořê situacije sî kodja desja normalno.

Te na arakhên von ažutimos, athoska kaća stresoski situacija řaj avel nasul thaj negativno vi palaj dej thaj pala dad thaj vi pala řavoro. Univar sîkadol kodja řigate ande skurto vrjama, po egzemplo o řavoro ćipil bi ařaimasko vaj desja phares lel les e lindri (le uzrokura řaj te aven diferentni). Univar řaj te avel, kê khonik ĉi lel sama pe kaća djela, numa pala řavorê řaj te avel o efekto desja nasul – vi pe lengo trajo bêrša maj palal.

Ande kasave situacije le dejan thaj le daden butivar naj len dosta vrjama, te len sama pe pengo sastimos thaj ĉi po sastimos le řavorëřsko.

Řaj te avel kaj sî tu **puřimata**, po egzemplo pa kodja, sar des ćući le řavorêřs vaj kames te řanes sar te pravares le řavorêřs thaj sar barol o ćinořo aj ĉi řanes kas te puřes.

Anda sja kadala punktura sî miřto taj malado, te primin e dej thaj o dad ažutimos.

Univar e familja bari la thaj řaj ažutil la dejakê/le dadeskê thaj lel lendar kodolasa pharimos. Numa univar e familja naři ažutil, kê dur-i thaj sî vi la problemura vaj naj la vrjama vaj sî i la konfliktura. Pe kodola slućajura sî o Ažutimos pe vrjama jek laři alternativa.

SAR FUNKCINIRIL AŽUTIMOS PE VRJAMA?

Ka o Ažutimos pe vrjama diskutuil jek „**familjaki savetnica**“ la familjasa pa kodja so trobul. Pe vuni slućajura řaj voj direktno te ažutil (po egzemplo te pherel kak antrago), pe aver slućajura řaj voj te ažutil kodolasa, te arakhêl kak malado than (po egzemplo pala `k psixoterapija, pala `k „Mutter-Kind Gruppe“ vaj pala `k rano intervencija).

Sada-jek del e familja e decizija, so kamel te fajdil thaj so ĉi kamel te fajdil).

Importantno sî, te e familja thaj la familjaki savetnica vorbin mařkar peste puterdes paj situacija thaj pa sja le provokacije te řaj formiril pe jek paćamos mařkar so `l duj riga, kê pala kodja trobul kak řevdija katar so l` duj riga. Numa pe kaća sama řaj arakhêl pe kak malado ažutimos.

Le infomacije paj familja ařen numa kaj familjaki savetnica. Te avela potrebno, te den pe informacije maj dur (po egzemplo te rodel pe maj jek aver ažutimasko serviso), athoska kêrel pe kodja numa la familjaka konsultacijasa.

Univar řigo naři arakhadol jekh dujto lařo thaj malado oferto thaj univar o maj lařo oferto naj ando regiono kaj sî pařê. Pe kodja sama zumavel la familjaki savetnica te arakhêl kak aver solucija.

